

БУДЕТ ТЕПЛО В ДОМЕ,

утверждают в отделе топлива облисполкома

Наличие тепла сегодня мы связываем с газом или мазутом. Есть он — и часть забот с плеч долой. Но ведь не списано еще в архив и твердое топливо. Им обеспечивается в области около 9 тыс. коммунально-бытовых предприятий и более 200 тыс. частных домовладений. В прошлом году реализовали 164 тысячи тонн каменного угля, 479 тысяч тонн торфяных брикетов и 40 тысяч кубометров дров. Удовлетворили запросы в основном всех нуждающихся. Однако сейчас ситуация на рынке топливно-энергетических ресурсов обострилась. К началу зимнего отопительного сезона было продано каменного угля на 42 процента меньше по сравнению с соответствующим периодом прошлого года и на 20 — торфяных брикетов.

Что касается объектов народного образования, здравоохранения, социального обеспечения и других учреждений бюджетной сферы, то до нового года они твердым топливом в основном обеспечены. А в ряде районов (Копыльский, Вилейский, Березинский, Узденский и др.) больницы, ФАПы, школы, детские дошкольные учреждения имеют запас его почти до конца зимы. Если где-то и возникнут вопросы, то это результат излишнего спокойствия руководителей, ибо топлива в летний период было в достаточном количестве, и его можно было заготовить впрок.

Сейчас возникли некоторые трудности с закупкой каменного угля. Рассчитываться за него надо в течение нескольких банковских дней после получения. У нас же нередки случаи, когда уголь оплачивается через несколько месяцев, а потребители Логойского района оплачивают его только через восемь месяцев. Мы же в свою очередь не можем перечислить деньги на счета наших поставщиков. Наши неплатежи и привели к разрыву деловых связей с некоторыми из них. Задолженность шахтам у нас очень большая. Падение курса российского рубля ведет к индексации и очередному росту акцизных сборов. В топливно-энергетическом комплексе ожидается резкое повышение издержек обращения, что сказывается на росте цен. Так, два месяца назад тонна угля стоила 25 долларов, сейчас — 30 — 35 долларов, а предложения на ноябрь — 38 — 40.

Сократилось на 71 тысячу тонн и производство брикетов для нужд области. В том числе на торфяных брикетных заводах: "Березинский" — на 19,6 тысячи тонн, "Ганцевичский" — на 9,2 и "Усяж" — на 14 тысячи. Сказалась нехватка сырья в осенне-летний период, когда выпускалось торфяных брикетов лишь 25 — 30 процентов от расчетного графика. В настоящее время работа большинства заводов организована на полную мощность. Поэтому мы полагаем, что до конца года разрыв по реали-

зации торфяных брикетов уменьшится до 20—25 тысяч тонн.

В целом наши торфяно-топливосбыты принимают все меры по обеспечению населения твердым топливом. Но люди должны знать, что они платят за него намного меньше реальной стоимости.

Например, себестоимость одной тонны торфяного брикета на торфозаводе "Усяж" составляет почти 74 тыс. рублей. Реализуется же он населению по 12 тысяч, а льготной категории граждан — по 6 тысяч. Остальное доплачивает государство. Выделенные для этих целей средства сейчас почти все израсходованы. Вот и вынуждены исполкомы местных Советов изыскивать дополнительные суммы дотаций на топливо.

Сейчас в области около 125 тыс. граждан получают топливо по льготной цене — им возмещаются из бюджета затраты в размере 60 процентов, а в первом полугодии нового года они составят не свыше 40 процентов. Высокооплачиваемые слои населения будут платить за твердое топливо по полной цене.

Острота проблемы с наличием твердого топлива несколько снизилась бы, если бы отдельные райисполкомы не затегивали отвод торфяных месторождений для производства брикетов. Скажем, этот вопрос для торфозавода "Березинский" не решается с 1976 года. Молодеченский райисполком не выдает акт на право пользования землей. А сырьевые ресурсы для производства брикетов предприятие не имеет и вынуждено работать на привозном сырье низкого качества. Отсюда и высокая себестоимость конечного продукта, поэтому оптовая цена торфяных брикетов составляет более 150 тыс. рублей. Завод вынуждают к закрытию.

И еще одна немаловажная для нас проблема — рациональное использование топлива. Большие потери допускаются из-за несовершенства отопительных приборов, коэффициент полезного действия которых составляет 25 — 35 процентов. Многие зимоводостроители не работают, промыслы котлов и сетей проводятся от случая к случаю. Ряд котельных школ, клубов и других учреждений эксплуатируются без профилактики. Расчеты показывают, что при эксплуатации систем отопления свыше пяти лет коэффициент полезного действия снижается на 30 процентов. А подобных котельных, принадлежащих разным ведомствам, в области около 2,5 тысячи. Немало топлива портится. На пороге — зима. Общими усилиями надо сделать все возможное, чтобы сырьевых ресурсов было у нас в остатке.

Анатолий ТУПИК,
заведующий отделом
топлива облисполкома.

ЧЬИ МАЛАКО ЛЕПШАЕ?

Аказваецца, за тры кварталы сёлёты года лепшым на Барысаўшчыне яно было ў калгасе «Боркі». За гэты перыяд гаспадарка рэалізавала яго першым гатункам 99,6 працэнта пры сярэдняй тэмпературы 3,64 градусаў.

Высокая гатунковасць малака — гэта перш за ўсё больш высокая грашовая выручка гаспадаркі, што ў наш час немалаважна, бо толькі з дабрага малака атрымліваюцца высакакасныя прадукты — сметана і масла.

Амаль аналагічных паказчыкаў дасягнулі жывёлаводы саўгаса-аграфірмы «Стара-Барысаў» і калгаса «Маяк».

У той жа час мала, у параўнанні са сваімі магчымасцямі, рэалізавала перагатаўніцкага малака жывёлаводы калгасаў «Мсціж», «Камінтэрн» і «Шлях Леніна». Паказчыкі ў іх горшыя, чым у сярэднім па раёне.

Сцяпан БУКАЦІЧ.

ВЫРАТАВАЛІНЫ «КАУЧОГ»

Вялікая бяда напаткала жыгара вёскі Рачэнь Сяргея Яфрэмавіча Пучылу: згарэў яго дом. Першыя на дапамогу прыйшлі члены праўлення раённага таварыства інвалідаў. Яны перадалі пагараў 500 тысяч рублёў. Не пашкадаваў агонь і хату Марыі Раманаўны Койка. Ёй таварыства выдзеліла такую ж суму. Райвыканком таксама знайшоў магчымасць, папоўніў сямейны бюджэт гэтых людзей. Ім аказана матэрыяльная дапамога па 500 тысяч рублёў кожнаму.

Такіх прыкладаў на Любаншчыне няма. Кіраўніцтва сыркамбіната, рыбгаса сёлета пералічыла на рахунак таварыства па 100 тысяч рублёў. Дарэчы, рыбгас адлучыў па нізкім цене дзве тонны камбікорму. А калгасы «Чырвоная змена» і «Імя Калініна» яны паведамаў раённага таварыства «Голас Любаншчыны», прадастаўляючы транспарт для даставкі яго са Сяўка і забяспечваючы захаванне ў сваіх складскіх памяшканнях.

Для інвалідаў працуе абутковая майстэрня — са скідкай 50 працэнтаў кошту рамонт. Члены таварыства інвалідаў могуць наведваць бясплатна гарадскую лазню.

— Ёсць добрая задума стварыць разам з камбінатом даўнінчых матэрыялаў сумеснае аздараўленчае прадпрыемства «Каучог», у якім людзі з захворванням на астму будуць праходзіць курс лячэння, — заявіў старшыня праўлення раённага таварыства інвалідаў М.Кійко.

БАГАТЫМ — ПАЛАЦЫ, БЕДНЫМ — ХАЛУПЫ

Той, хто выязджаў з Мінска ўязджаў у яго з розных бакоў і розным транспартам /аўтамабілямі і паяздамі/, заўважыў, што сталіцу нашай суверэннай рэспублікі ўсё шчыльнай бяруць у абдымкі дамы. Яны розных памераў — як угару, так і ўшар. Побач з невялікімі драўлянымі домікамі стаяць трох- і пяціпавярхныя катэджы. Апошнія — свідкі нашых нядаўніх прамаў, якія прыйшлі са слоў «рынак», «мафія» і «бізнес». І растуць гэтыя дамы-палацы быццам тая грыбная паліца цёплага дажджу. Значыцца, толькі ўчора закладваўся падмурок новай будовы, а сёння бачым высокія сцены, а то і поўнацэнны гатовы дом. І гэты ў той час, калі цэны на цэглу, дошкі, руберойд, іншыя будматэрыялы — фантастычныя. А для шыкоўнай жа дачы неабходна і загонка, і бліжэ не ражэйкі, і паркет...

Статыстыка сведчыць, што пабудаваных нават невялікіх павяравых дамоў можна не за адзін год і не за адзін «лімон». Але многія «новыя гаспадары жыцця» абверглі яе. Яны ўзводзяць свае трох- і большпавярховыя гмаі ў лічаныя месяцы. Толькі вось хвалюе адно: ці за свае кроўныя? Калі так, то нічога не мае супраць. Будуйцеся, ажывайцеся...

У абсалютнаспраўленні мы атрымалі цікавую даведку. У Мінскай вобласці налічваецца 1,379 садова-дачных таварыстваў, якія займаюць 17,2 тысяч гектараў зямлі. Найбольшае колькасць таварыстваў у Мінскім раёне. Потым ідуць Пухавіцкі, Смалявіцкі, Маладзечанскі і Дзяржынскі раёны. Вядома, тут сёння трывожная эканамічная абстаноўка. Маю на ўвазе даўныя масівы, дзе заруджваюцца ручкі і рачулі, дзе якіх мыюць уласныя аўтамабілі дачнікі, дзе шмат смецця і іншых адходаў. Бо не ўсе мы шануем і любім матушку-прыроду. У большасці выпадкаў імяніце браць ад яе ўсё, нічога не даючы ўзамен.

Дарэчы, настаў час абследаваць усе дачы /у першую чаргу пабудовы/ на прадмет радыяцыйнай бяспекі. Ні для каго не сакрэт, што шмат лесаматэрыялаў, а то і поўнацэнны пабудовы, перавезена пад Мінск з чарнобыльскіх раёнаў — з Гомельскай і Магілёўскай абласцей. Ёсць факты, калі пераселенцы, атрымаўшы жыллё ў Мінску, пад рознымі прычынамі лічэ не ўсталі ў сталічныя кватэры, а вось дачы ўзвалі. Вядома, лесаматэрыял чачэўскі, веткаўскі, кармянскі, нараўлянскі, брагінскі, хойніцкі...

Буру пралетарскага гневу выклікаюць прыклады з нашай сённяшняй рэчаіснасці, калі некаторыя чыноўнікі ад улад «бяруць усе ад жыцця», а маладзёжныя грамадзяне не маюць кватэр і дамоў, а туляцца ў халупах...

Мікалай КУЗЬМЕНКА.
Фота Сяргея ГРЫЦА
і Уладзіміра СІЗА.

3 першых вуснаў

Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

ДАЙЦЕ ЧАС — УТАЙМУЕМ І МАФІЮ

Не сакрэт, што папулярнасць у народзе цяперашні Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка набыў перш за ўсё як антыкарупцыйны дзеяч. Аднак у апошні час у яго адрас паступаюць папяркі, што ён, маўляў, не вельмі спяшаецца расправіцца з мафіёзнымі структурамі і нячыстымі на руку дзяламі. Наперакор гэтай у час свайго знаходжання ў Баранавічах прэзідэнт выказаў занепакоенасць тым, што сёння ў рэспубліцы з'явіўся «сіндром ворага». Маўляў, кожны ўпэўнены, што ўсе вакол злачынцы, акрамя яго, усюды трэба наводзіць парад, акрамя яго ўласнага дома, рабочага месца.

«Так у жыцці не бывае», — канстатаваў прэзідэнт і падкрэсліў пры гэтым, што ад барацьбы з карупцыяй не адыдзе.

Створаны і прадуе Камітэт па барацьбе з карупцыяй. Ёсць і першыя вынікі — вызвалены ад займаемых пасадаў і разжалаваны некаторыя прадстаўнікі генералітэту беларускай арміі. Не засталіся без прэзідэнцкай увагі, як высветлілася, і шыкоўныя катэджы, што выраслі вакол сталіцы. У прыватнасці, у тых жа Баранавічах па даручэнню прэзідэнта прад-

стаўнікі органаў унутраных спраў сфагатавалі найбольш ярковыя ўзоры «палацавага дойлідства». Здымкі былі прад'яўлены ў мядзевы сельсавет на «апазананне». Уладальніца аднаго са шматпавярховых асабнякоў аказалася бабўляка — уладальніца Вялікай Айчыннай вайны, ёй 83 гады. І такіх метамарфоз з падстаўнымі асобамі, паводле слоў Аляксандра Лукашэнка, назіраюцца вельмі часта. Але зноў-такі, каб наведзі тут парад, патрэбны час, людзі, кроўкі.

Мы сёння падышлі да вырашэння гэтай праблемы, сказаў прэзідэнт. Але ў той жа час адзначыў, што арх трэба раскалоць напросты. Дзе аб сабе значыць недастаткова актыўнасць сілавых міністэрстваў, ізнана пасіўнасць дзяржструктур, а з другога боку — згуртаванасць і нахабства тых, хто не ў ладах з законам, якія не грубуюць нават пагрозамі сем'ям, дзецям.

Прэзідэнт падкрэсліў, што ў барацьбе з карупцыяй, мафіяй яму патрэбна шырокая народная падтрымка. Гэта стане галоўнай гарантыяй выкаранення зла.

БЕЛІНФАРМ.

Надвор'е

Сёння ўдзень на вобласці чакаецца воблачнае надвор'е, пераважна без ападкаў. Тэмпература паветра — 3 — 10, у Мінску — 7 — 9 градусаў цяпла.

Газета для вас і пра вас

Працягваецца падпіска на першае паўгоддзе 1995 года. Кошт яе на «Мінскую праўду» — 7,200 рублёў

Калі вы аформіце абанемента на нашу газету, то будзеце мець аператыўную і цкавую інфармацыю аб падзеях у рэспубліцы, сталічнай вобласці.

«Мінская праўда» — газета для вас і пра вас!

ЗАЛАТЫ ЮБІЛЕЙ

адзначыла крупская сярэдняя школа № 2

У Крупках святкавалі залаты юбілей сярэдняй школы № 2. Яна дала пачёку ў жыццё амаль тром тысячам юных грамадзян, многія з якіх пазней сталі талентамі педагогамі і медыкамі, рабочымі і вучонымі.

Гэта прафесар Новадзіўскага ўніверсітэта, доктар матэматычных навук Л.А.Бокунь, выкладчык Беларускай політэхнічнай акадэміі, доктар тэхнічных навук І.М.Каткоўская, дацэнт Брэсцкага інжынерна-будавальнага інстытута, кандыдат фізіка-матэматычных навук У.С.Рубанаў, прарэктар Беларускага аграрна-тэхнічнага ўніверсітэта, кандыдат тэхнічных навук В.І.Хада-сёвіч, начальнік аддзялення Маскоўскага навукова-даследчага інстытута мікрапрыбораў, доктар тэхнічных навук Г.М.Гуляковіч, загадчык аддзела Міністэрства аховы здароўя нашай рэспублікі У.В.Дуб-

роўскі. Ды хіба ўсіх пералічыць. Дарэчы, кожны трэці педагог сённяшняй школы — таксама ўздаршлі яе выпускнікі. Менавіта ў гэтай школе пачынаўся шлях у вяршэе жыццё першаакаласніка Васіля Стражава, які сёння займае пасаду міністра адукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь.

Да юбілея школы вучні і на-стаўнікі адшукалі адрасы былых выкладчыкаў і выпускнікоў, фотаздымкі, архіўныя дакументы. Аформілі альбомы, стэнды.

На фотакартках трыццаці-саракагадовай даўнасці былыя выпускнікі зноў убачылі сябе і сваіх аднакаласнікаў маладымі, — ва ўспамінах вярнуліся ў пгчаслівую пару бескаляровага дзяцінства. Прысутныя аглядалі выставы работ членаў школьнай студыі выяўленчага мастацтва і яе кіраўніка А.Г.Міхеева. Пазнавалі яны знаёмыя краявіды Крупшчыны

на персанальных выставах палатнаў галоўнага архітэктара раёна С.А.Малюка і мясцовых мастакоў А.І.Гаміна, Ф.А.Сарокіна, С.Р.Нава-лачына. А ў школьным музеі народнай славы выпускніцка перагала выліску Л.Е.Панкавец расказвала аб асабістай сустрэчы з адважнай патрыёткай Аленай Коласавай, якая ў гады Вялікай Айчыннай вайны была накіравана з Масквы на Крупшчыну для арганізацыі дыверсійна-пад-рыўной работы супраць фашызтаў. Школа носіць імя гэтай мужнай патрыёткі. Ёй пасмяротна прысвоена званне Героя Савецкага Саюза.

Урачыстасці з нагоды залатога юбілея праходзілі на школьным стадыёне. Тэатрызаваўнае прад-стаўленне пачалося шэсцем калонаў былых выпускнікоў, якую завяр-шалі сённяшнія адзінаццацікласнікі. Пад гукі арке-стры вынеслі сімвалы-атрыбуты на-

вучальнай установы: флаг, герб і сімвалічныя калоты, які былі дырэк-тар школы Р.М.Яфрэмка перадаў сённяшняму кіраўніку падкалекты-ву Д.Д.Караню. Упершыню прагу-чаў школьны гімн, напісаны былым выпускніком школы Юрыем Са-рокіным на словы настаўніцы А.І.Купрыянай.

Шчыра і сардэчна віталі юбіляраў старшыня райвыканкома У.І.Хада-сёвіч і міністр адукацыі і навукі Рэспублікі Беларусь В.І.Стражаў, старшыня Крупскага гарадскога вы-канкома С.І.Дзідзенка, начальнік абласнога ўпраўлення адукацыі А.С.Новік, загадчык раённага аддзела адукацыі А.А.Зайцаў, прад-стаўнікі працоўных калектываў, дэлегацыя Лагойскага раёна, былыя настаўнікі і вучні. Лепшым педа-гагічным работнікам былі ўручаны значкі «Выдатнік адукацыі Рэ-спублікі Беларусь», а таксама Гана-

ровыя граматы міністэрства, аблас-нога ўпраўлення і раённага аддзела адукацыі. На стадыёне былі налад-жаны паказальныя выступленні юных спартсменаў.

Затым у актываў зале школы прайшло пашыранае пасяджэнне педагогічнага савета. На імправізаваную сцэну адзін за ад-ным выходзілі былыя выпускнікі, устаміналі далёкія школьныя гады і сардэчна дзякавалі сваім на-стаўнікам за іх клопат і ўвагу, дэб-рыню і спагаду. І гучалі песні, якія спявалі разам настаўнікі і вучні...

Прыемна адзначыць і такую дэ-таль: сёння ў школе займаюцца 834 вучні, палавіна з якіх вучыцца на «4» і «5». Сённяшні калектыў гэтай школы прадуе на заўтрашні дзень.

Мікалай ЧАПЕЙ.

■ Кампетэнтны суб'яседнік

Уладзімір Крыловіч:

"ПСТРЫКНУЛІ ПА НОСЕ" КАМЕРСАНТА,
АДКРЫЛІ ДЛЯ БЕЛАРУСІ ШВЕЙЦАРСКУЮ ФІРМУ"

Неяк у адной з газет трапіла на вочы записка. Аб тым, як мільянер ператварыўся ў... чысцільчыка абытку і зарабіў немалыя грошы. Гэта быў сымвалічны акт, — заявіў ён потым, — якім я жадаў даказаць, што індустрыяльная Германія мае нявыкарыстаныя рэзервы ў сферы абслугоўвання".

Начальнік ўпраўлення бытавога абслугоўвання населення абыткам Уладзіміра Анатолевіча КРЫЛОВІЧУ "апрацаваў" у робу чысцільчыка не давалася. Аднак і ён прытрымліваецца падобнай, "мільянерскай" пазіцыі: та ж сітуацыя і ў нашай, не такой ужо і індустрыяльнай, Беларусі:

— Ведаеце, колькі разоў сёння перагледзіліся цэны на цырульніцкія паслугі? Чатыры. Да таго ж, з абласнога бюджэту наша ўпраўленне не атрымлівае ні капейкі. Караўні крычаць? Мы выбралі іншы шлях: навучыліся супрацоўнічаць з банкамі, зрабілі стаўку на тэхнічны прагрэс.

Ганарымся тым, што адкрылі для Беларусі швейцарскую вазальную машыну "Паспа-электронік 6000". Гэта — цудоўны аргумент. У яго электронную памяць уведзена звыш 660 малюнкаў, камбінуючы якія, нягледзячы на створаныя новыя варыянты. Гэта першая вазальная машына, што вырашыла праблему павелічэння памераў узораў.

Можна накісці некалькі малюнкаў адзін на адзін — і атрымаць фантастычны трохціх чатырохколерны эфект. Уявіце сабе: вы паставілі машыну далонь — і яна выявае апаветныя ўзоры. Ды што я вам тут распавядаю: з'ездзіце, скажам, у Жодзінскі гарадскі камбінат бытавога абслугоўвання, самі убачыце прыгожыя арыгінальныя вазальныя кофты, світэры. Прадбачу ваша пытанне: маўляў, ці не мільён кожны з іх каштуе? Ды нічога падобнага — 30-50 тысяч "зайчыкаў".

"Паспа-электронік 6000" устаноўлены на 14 нашых прадпрыемствах: у Валожыцкім, Капыльскім і Стаўбцоўскім раённых

камбінатах бытавога абслугоўвання, на Маладзечанскай і Слуцкай фабрыках па пашыву і рамонту адзення і г.д.

Стварылі мы і спецыяльны тэхнічны цэнтр. Яго паслугамі па рамонту, набыццю запчастак, абучэнню працы на "Паспа-электронік 6000" карыстаецца ўся рэспубліка. Дарэчы, так заробілі не толькі прэстыж, але і грошы.

Робатнікі нашага ўпраўлення ўжо пераканаліся ў прастаце існавання: варта толькі паказаць прылажыццё ініцыятыву, і ўсё пойдзе — нітка сама пацягнецца. Мы надаўна ўжыліся "пстрыкнуць па носе" аднаго камерсанта. Прапанаваў ён нам ручныя машыны для стрыжкі валасоў. Па 125 доўжмарак штука. Што і кажаць, такіх машынаў у цырульніцкай пакуль неадаткова. Але не сталі мы халіцца за гэтую прапанову абдэзкова рукамі.

Правілі "разведку боем". Выйшлі на замежную фірму-вытворцу. Вынік: закупілі 1000 машынаў па большай прымальнай цэне.

У меўшаў набылі 10 кепельных машынаў — для апрацоўкі швоў у вырабах. Раней дачаваўся

тэхнік Падольскага завода. Але яна не адпавядала сучасным патрабаванням. Нямецкія машыны на камбінатах бытавога абслугоўвання за лічаныя дні апрацавалі прадукцыю, што чакала сваёй чаргі месцамі.

Аднак народ наш карыстаецца паслугамі бытавога абслугоўвання, самі рамантуюць прасі, самі стрыжуча...

— Што ёсць, то ёсць. Сёння прадпрыемствам служыць бытавы Міністэрства аказваюць насельніцтву 18 групавых відаў паслуг. Самыя прыбытковыя з іх вытворчасць трыкатажу/дае 20 працэнтаў аб'ёму, швейныя вырабы. Прыносяць людзі і абытак рамантаваць. Мы фактычна маніпаляцыя ў сферы аказання рытуальных паслуг.

А вось воўну на расчэсванне здаваць перасталі. Яно і зразумела: змянілася пагадоўе жыццё, у людзей хапае іншых турбот. Па-ранейшаму "гінуць" пральні. Не так даўно іх было ў вобласці 300. Засталося 21. У каліаска і саўгаска яны зачыніліся практычна ўсе.

А пампаче, як мы горда партавалі, маўляў, вась і ў гэтай гаспадарцы адкрылі лазнева-праўны камбінат? Я думаю, варта тут адзначыць, што ўсё ж мыццё блізняў у пральні танней, чым дома. Ведаю гэта дакладна, бо мы праводзілі апаветны падлік.

Цяжка становіцца з пракатам. Тут не абыходзіцца без спецыяльных казусаў. Бярэ чалавек напратат тэлевізар — і едзе ў судзеную суверэнную дзяржаву. Судзімса, завілі шмат судовых спраў.

"Наказалі доўга жыць" і многія комплексныя прыёмы пункты, якія абслугоўвалі салчан. Засталося іх 340 з 647.

— Вы нічога не казалі пра цырульніцкіх.

— Падзенне жыццёвага ўзроўню насельніцтва абдэзкова і на іх. А розныя формы ўласнасці, на жаль, не стварылі сапраўднай канкурэнцыі ў гэтай сферы. Уроўень абслугоўвання кліентаў зніжаецца, скарачаюцца сеткі цырульніц, рабочыя месцы. У гарадах вобласці працуе 114 цырульняў/было 118. У вёсках са 121 засталіся толькі 60. Менш стала і майстроў цырульніцкай справы: было 1.112, сёння — 745. Іх 218 —

прадпрыемствы/29 працэнтаў/3-за адсутнасці сродкаў прадпрыемстваў і прадпрыемстваў не могуць набыць машыны для стрыжкі валасоў, фены, фарбавальнікі, блізню.

І ўсё ж лічу, што ў прадпрыемствах менавіта ў цырульніцкай справе больш светлыя перспектывы. У іх — большы спектр магчымасцей. Яны могуць улічваць сацыяльныя аспекты, усталяваць розныя цэны для маламаёмых кліентаў і для бізнесменаў. Вось вам і канкрэтны прыклад.

Малое прадпрыемства "Салон прыгажосці" ў г. Маладзечна ў першым квартале 1993 года было на мяжы закрыцця. Памыслиўшыся, выкупіў філіял Віцебскага камерцыйнага банка. Пасля капітальнага рамонту ў канцы чэрвеня гэтага года цырульня адкрылася.

Сёння яна — адна з лепшых у горадзе. Набыты 6 новых ручных машынаў для стрыжкі валасоў, цэлежкі для захоўвання інструментаў, машыны для ачысткі блізняў ад валасоў. Усё — за кошт банка. Сучасны інтэр'ер і рэклама, культура абслугоўвання вабяць многіх кліентаў.

— Дык, можа, варта ўсё службы быту "перавесці" ў прыватніцкай?

— Такі падыход быў бы напярэдадні. Сёння паспяховы працяг і дзяржаўныя цырульні. А наша ўпраўленне імкнецца скаардынаваць работу прадпрыемстваў розных форм уласнасці — у інтэресах насельніцтва. Так, плануем у лістападзе перавесці для ўсіх

цырульніцкіх абласных семінараў. З выставі-продажам парфума-касаметычных прэпаратаў. Рыхтуем інфармацыйныя матэрыялы, дапамагаем набыць тэхніку, інструменты.

Найбольш пруюць і многія дзяржаўныя камбінаты бытавога абслугоўвання. 82 мільёны рублёў страт меў яшчэ надаўна той жа Жодзінскі гарадскі камбінат бытавога абслугоўвання. Цяпер ён — у ліцэях. У многім дзякуючы прафесіяналізму, смеласці ў рабоце з крадзямі яго дырэктара Ніны Іванавы Савасцевай. Яна не баіцца гандляваць сваёй прадукцыяй, супрацоўнічаць з партнёрамі з блізкага замежжа. Тое ж магу сказаць і пра дырэктараў раённых камбінатаў у Любін і Мінскіх раёнах — Барыса Васільевіча Пешавеню і Вілю Іванаву Манохіну.

Зусім іншая справа там, дзе кіраўнікі адстаюць ад патрабаванняў часу, заціскаюцца ў нейкіх рамках. Гэта ў першую чаргу тычыцца Бярэзінскага, Дзяржынскага, Клецкага і Старадарожскага РКБА.

А ў цэлым я б не сказаў, што сітуацыя ў сферы бытавога абслугоўвання вобласці — абсалютна. За першае паўгоддзе 1994 года мы мелі 4,4 мільярда рублёў прыбытку/у дэнамінацыйных ізнаках. І калі па выніках работы за шэсць месяцаў у нас было 6 стратных прадпрыемстваў, дык цяпер толькі 4.

Інтэр'ю правяла
Наталія ТУМАР.

СВЕТЛАЯ РАНИЦА

стаў я для смалівіцкай сярэдняй школы № 1. Побач праносіліся цяжкія. Таварныя і пасажырскія. Чамусьці хацелася праўнаць іх са школай. Цяжкі заўсёды адпраўляюцца ў далекі, не заўсёды лёгкі, але такі прывабны сваёй называюцца шлях — ад станцыі да станцыі. Ёсць такія станцыі і ў школы. Гэта — выпускі. Смалівіцкая сярэдняя № 1 рыхтуецца да свайго 70-годдзя. І нягледзячы на ўзрост, колькі юнакоў і дзяўчат, глядзячы ў светлыя вокны сваёй школы, гаварылі: "Былі! Ды не назаўсёды".

І яны вярталіся, бо працавалі тут творчыя педагогі. Адзін з іх — былы прэзідэнт АН рэспублікі Васіль Феафілавіч Купрэвіч, доктар біялагічных навук. Менавіта з гэтай школы пачыналіся яго першыя прыступкі ў свет вядомых адкрыццяў.

Але вернемся да сённяшняга дня школы. І цяпер тут людзі працуюць з натхненнем, сваёй духоўнай шчырасцю жыццёва малой душой, клічуць да новых і новых "станцый" на баскондай дарозе пазнання. Прызнаюцца, мы пашанцавалі прысутнічаць у гэтай школе на творчай справаздачы настаўнікаў. Многіх з гэтых — а гэта былі прадстаўнікі ўсіх навучальных устаноў раёна — у літаральным сэнсе кінуты на адкрыты ўрок у шостым класе педагога Л.І.Агарэлавай.

— Такую магчымасць неўважліва ўпусціць. Гэта ж карыфей у выкладанні англійскай мовы, — гаварылі госці.

Гутару з Ларысай Іванавой. — Я закончыла Мінскі інстытут замежных моў (цяпер — лінгвістычны ўніверсітэт). Гэта было ў 1969 годзе. У сярэдняй школе № 1 працую 14 гадоў. Сама я — смалівічанка, — распавядае жанчына.

Дарэчы, школа — з паглыбленым вывучэннем замежных моў. І высока трывае ева марку. У мінулым годзе гэтая навучальная ўстанова прадставіла сваё вучэнне на абласным алімпіяду па замежнай мове, у якой прымаў ўдзел навушны каледж і спеціаліст. Смалівічанка заваявала агульнае пятае месца.

Выпускнікі

Ларыса Іванавы працуюць на адкаўных участках. Андрэй Макаўчыч і Мікалай Барысевіч — у Міністэрстве замежных спраў Рэспублікі Беларусь. А Вольга Марусяна прадставіла нашу краіну ў Ісландыі.

У ПОШУКУ СВАЙГО "Я"

Менавіта так можна ахарактарызаваць
дзеяннасць педагогаў смалівіцкай СШ № 1

Нягледзячы на адзін з іх Л.І.Агарэлавай прыходзіць пісьмы з Каліфорніі. Там вучыцца яе выхаванец Ігар Шмідт. Адбор быў вельмі строга, але юнак паспяхова пераадолеў усе тры туры конкурсу. Яны былі ў Ларысе Іванавой, каб пабачыць за хлопца. Сёння Мінскі лінгвістычны ўніверсітэт з аднакавай закончыла дачка настаўніцы Кіра. Марыцэ там вучыцца і малодшая дачка Вольга.

Сёння ў школе адбыўся першы выпуск класа з паглыбленым вывучэннем замежнай мовы. Яго па праву называлі зорным: юнакі і дзяўчаты атрымалі 14 залатых і 8 срэбных медалёў. Т.Лемеш паступіла на англійскае аддзяленне, а Н.Шмыга — на катэдрае — вышэйшых навучальных устаноў. Спраўдзілася мара і выпускнікоў Алены Кісловай і Іры Кастранковай вучыцца ў ВУНУ. Дарэчы, многія былыя вучні СШ № 1 трапляюць туды без экзаменаў — яны заваявалі першыя месцы на абласных алімпіадах.

У Л.І.Агарэлавай — адзін з лепшых вучэбных кабінетаў. Творча працуе і школьная кафедра матэматыкі. На яе базе праходзіць заняткі раённай школы малодшага спецыяліста. Педагогі М.А.Аліфьева, Л.А.Толкач, П.Г.Яблонскі маюць вышэйшую катэгорыю.

— Вучні не могуць не любіць матэматыку. Шмат навук існуе

на Зямлі, усе яны так ці інакш звязаныя адна з адной. Нельга займацца хіміяй, не ведаючы фізікі, біялогія — не ведаючы хіміі, геаграфія — не ведаючы біялогіі. Але ёсць адна навука, без якой немагчыма ніякая іншая. Гэта — матэматыка. Яе

У ПОШУКУ СВАЙГО "Я"

Менавіта так можна ахарактарызаваць
дзеяннасць педагогаў смалівіцкай СШ № 1

паніцы, сімвалы з'яўляюцца той мовай, на якой размаўляюць, пішуць і думаюць іншыя навуцы, — пацуў я ад Пятра Герасімавіча Яблонскага.

Колькі ў гэтых словах гордасці за сваю професію! А выбраў яе высокае хлопец з Валожыцкіх больш як 30 гадоў таму назад. На апошнім курсе сярэдняй школы Беларускага педагогічнага ўніверсітэта быў, калі накіравалі ў гэтую школу: не хапала матэматыкаў. Дипломную работу абраную пасля заняткаў у школе.

Прыязджаюць настаўнікі ў першую смалівіцкую і на ўрокі выкладчыцы роднай мовы і літаратуры Ніны Іванавы Шабан. Яе ўрок — урокі сітуацыі, над якімі трэба добра паразважыцца, а не звыклы набор пытанняў і магчымых адказаў. І таму гадоўна на яе занятках — духоўнае ўзбагачэнне вучняў.

Вобразна кажучы, яе залаты ключык — ва ўроках-дыялогах, якія праходзіць без змушэнсці і задансцяў, без замажуджанай уступнай часткі. Нягледзячы на школьны юбілейра можна бачыць у абласным інстытуце ўдасканалення настаўнікаў. Не ў якасці слухачоў іх туды выклікаюць, а ў якасці выкладчыкаў. Вылікам караблю — влікам плавання.

І лічу. Прадстаўнікі СШ №1 заўсёды прымаў ўдзел у абласным конкурсе "Настаўнік

года". Першую сцяжку туды прыклала выкладчыца рускай мовы і літаратуры К.Ф.Макаўчыч. Яна спачатку заваявала права стаць лепшым педагогам раёна, а потым і на вобласці рызыкавала сябе паказаць, была названа адным

У ПОШУКУ СВАЙГО "Я"

Менавіта так можна ахарактарызаваць
дзеяннасць педагогаў смалівіцкай СШ № 1

з лаўрэатаў. Па выніках конкурсу "Настаўнік года-91" Клаўдзія Федараўна прысвоена званне "Выдатнік народнай адукацыі". А праз год пасля таго ў першую дзесятку на такім жа конкурсе трапіла і настаўніца англійскай мовы, этыкі і псіхалогіі сямейнага жыцця Н.І.Кардзія. Характэрныя рысы гэтай жанчыны — любоў да дзяцей, прафесійнае веданне прадмета, умелае выкарыстанне перадавога вопыту, неардынарнасць мыслення, выніковасць навування. Усё гэта, прадумана спалучанае, і прыносіць поспех. Пачаліся баталі за права прыняць ўдзел і ў конкурсе "Настаўнік года-94". Перакананы, што і на гэты раз у смалівіцкай сярэдняй школе № 1 залягае новая "зорка" на педагогічным небасхіле.

У дзень творчай справаздачы нас запрасілі на заняткі па абслугоўваў працы. Мы там убачылі каля 50 мадэлей адзення: дамашняга, для апрацоўкі, рабочага. Падумалася, што нейкая фірма прывезла на продаж.

— Гэта прадукцыя дзяцей. Настаўніца матэматыкі Ала Адолюфаўна Казіўская і студэнтка-завочніца, будучая настаўніца беларускай мовы і літаратуры Надзея Іванавна Злобін маюць вельмі ўмелыя, проста залатая рукі. Дзякуючы ім школьнікі навучыліся шчыльня, вязаць, вышываць. Вось

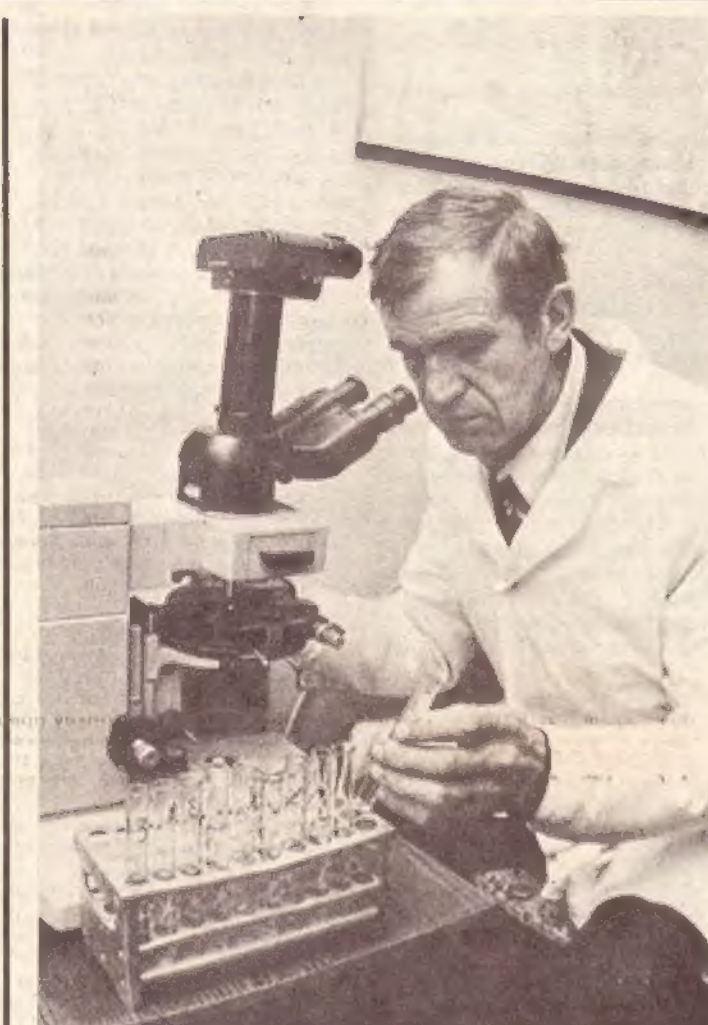
якімі талентамі надзелены нашы настаўнікі-прадметнікі, — растлумачыла дырэктар школы Людміла Александрэўна Лемеш.

Слухаў кіраўніка і ніяк не мог адганяць ад сябе ўспаміны пра той час, калі функцыянеры ад адукацыі наладжвалі паездкі за тысячы кіламетраў, а потым з высокіх трыбун выхваляліся: "Мы былі ў Штата-лава, сустракаліся з Аманашвілі, вывучылі вопыт Лысенкавай...". І няўсім было гэтым верагадзіма, што ёсць людзі, якія перадавалі вопыт у сваім раёне, сваёй вобласці. Скажам, у той жа першай смалівіцкай, у чым я пераканаўся, калі быў на пазакласным мерапрыемстве ў трэцім класе настаўніцы Таццяны Сяргееўны Калтовіч. Яно называлася "Святая фарбаў". А праходзіла па сінзарыю казкі, якую напісала яна сама. Стваралася ўражанне, што перад дзецьмі выступае прафесійная мастацтва. Гэта быў не ўрок, а казачнае дзеянне, у якім удзельнічаў кожны вучань класа.

У гэтым пераканаўся, калі прысутнічаў на факультэтных занятках па псіхалогіі ў 10-м класе, калі ў акавай зале глядзеў спектакль "Прымакі". Прытым гэта былі не зусім тыя, купалаўскія. Настаўніца роднай мовы і літаратуры Н.І.Шабан ажыццявіла пастаноўку з ухілам на сучаснасць, на характары і паводзіны сённяшніх людзей. Ролі выканалі настаўнікі, якія за гадзіну да канікула праходзілі ўрок. Вяртаўся са спектакля прасветлены, духоўна ўзбагачаны. І яшчэ доўга сам сабе задаваў пытанне: "Наго ў гэтых людзей больш — педагогічнага ці мастацкага?" Кажучы, тым і моцны настаўнік, што ўмее ўсё. Загляніце ў смалівіцкую СШ № 1 — самі пабачыце.

На чыгуначны прыпынак кроць сіджынік, атужалены дрэвамі. За спінаю адазваўся школьны званок, наперадзе абуджваў наваколле сігнал чыгніка. Было ў гэтым зліцці гукаў нешта сымвалічнае.

Уладзімір КОБРЫН.

БУЙНЕЙШЫ НАВУКОВЫ
ЦЭНТР РЭСПУБЛІКІ

Беларускі навукова-даследчы інстытут эксперыментальнай ветэрынарыі імя Вышалескага цяпер з'яўляецца буйнейшым навуковым цэнтрам рэспублікі. Тут вядуцца даследаванні па ўсіх асноўных раздзелах ветэрынарыі, навуцы. У інстытуце сфарміраваліся навуковыя накіраванні па вірусалогіі, мікрабіялогіі, ветэрынарнай санітарыі, лейкозу. Створана 19 навукова-даследчых лабараторыяў.

Сёння вядуцца важныя навуковыя даследаванні, якія дазваляюць весці на належным узроўні барацьбу з хваробамі жывёл. Як зазначылі ў гутарцы супрацоўнікі інстытута, у 1995 годзе для рэалізацыі ў ветэрынарыі практыцы будзе прадставлена каля 20 распрацовак. Яны накіраваны на ўдасканаленне метадаў дыягностыкі і лячэння, а таксама прафілактыкі інфекцыйных і незаразных хвороб буйной рагатай жывёлы, свіней, птушкі, пчолаў, рыб, пушных звяроў. Навукова-тэхнічны ўзровень большасці распрацовак адпавядае міжнародным аналагам, што дазваляе пры неабходных аб'ёмах вытворчасці адмовіцца ад значнай часткі імпартаўных ветэрынарных прэпаратаў, якія сёння не па кішэні гаспадаркам.

Дзя папашыння эфектыўнасці работы па ўкараненню распрацовак у сельскагаспадарчую вытворчасць у інстытуце створана эксперыментальная база, дзе адпрацоўваецца тэхналогія вырабу біялагічных і хіміяпрафілактычных прэпаратаў.

Шмат увагі ўдзяляюць спецыялісты і такой хворобе жывёл, як лейкоз. — У лабараторыі лейкозаў працуюць 7 чалавек, — гаворыць яе загадчык Анатоль Драгун. — Па магчымасці імкнемся аказваць дапамогу ўсім, хто да нас звяртаецца. Кроў на аналіз прывозіць з усіх абласцей рэспублікі, нягледзячы на дарэгі бензіны. Вось надаўна атрымалі партыю крывы на пробу з Гродзенскай вобласці. Людзі просіць пераправярыць. Мы сваёй ролю апошня інстанцыя.

Юрый ПОЙКА.

НА ЗДЫМКУ: чарговыя пробы крывы паступілі на аналіз. Яго праводзіць Анатоль Драгун.

Фота Аляксандра РУЖЭЧКІ.

50 РАЗВІТАЛЬНЫХ ЗВАНКОЎ

Надаўна над стадыёнам СШ №2 у Лагойску залучаў сінвалічны сцяг. Ганаровае права ўзяць яго было дадзена групе былых выпускнікоў, якія разам з атэстам атрымалі залатую медаль. Урачыстасць была прымеркавана да 50-годдзя сярэдняй школы №2. За гэты час не закончыла каля дзвюх тысяч чалавек. На сваёй амагі прыходзіла каля 150 былых выпускнікоў. Успаміны, як кажучы, не было чужым, многія даўно не бачыліся, працуюць у розных сферах. Калічудат філасофскія навуц Сяргей Сяргееў — першы скархтар Міністэрства замежных спраў рэспублікі, намеснік загадчыка аддзела міжнародных арганізацый.

Школу ён скончыў у 1963 годзе. Анатоль Шаркаў загідае кафедрай Рэспубліканскай акадэміі мінцы, у мінулым вядомым спартсменам. Няма магчымасці пералічыць усіх тых, хто з'яўляецца гордасцю школы. Цяпершыя словы ўдзячнасці выказаў педагогічнаму калектыву старшыня райвыканкома М.А.Кросік. Уручана школе Ганаровага граматы Міністэрства адукацыі і навуцы Рэспублікі Беларусь. Такую ж ўзнагароду атрымалі дырэктар школы З.П.Карповіч і настаўніца В.А.Барысавец.

Уладзімір БЫЧЭНЯ.

Ці ведаеце
ВЫ, ШТО...

...першы ў свеце музей васковых фігур быў створаны не ў Англіі (папопулярным славутым мадам Цэсо), а ў "другой сталіцы" Валікага княства Літоўскага, Рускага і Жамойцкага. Як гэта здарылася? На зыходзе XVI і ў пачатку XVII стагоддзяў хэўра разбойнікаў паквапілася на самыя славутыя каштоўнасці ўжо спалінаваных Радзівілаў — 12 апасталаў з золата, срэбра і дзіўных камяней. Хітрыя і дальнобачныя Радзівілы ўсё прадуладзілі — яны зрабілі копіі з вострых гэтых апасталаў і разам з васковымі фігурамі з адбіткаў забітых разбойнікаў выставілі іх у Благітэй зале палаца ў Нясвіжы.

Дзе арыгіналы гэтых апасталаў і іх копіі — сёння нікому не вядома. Час знікнення іх пазначаны Айчыннай вайной 1812 года...

...у некалі славутым Дзяржынскім (м.стэчка ў Зэльвенскім раёне) у ваяводы Сапегі "віно кіпрскае, італьянскае і гішпанскае" разнісілі ў такой колькасці графінаў, колькі дзён мае год, а квартаў мёду выпалілі столькі, колькі год мае гадзін (8.760)...

Іншая мясіна, іншыя продкі: "На замку ў Ланцудзе брат Канстанцін Любамірскі з Феліцыянам Патоцкім былі на Вялікім узгор'е ў гасцях. З'елі яны 60 валю, 300 цялят, 50 бараноў, 150 свіней і парсюкоў, 21 тысяч курэй, 12.740 птуш, 10 поршых ракаў, 4 кіны перцу ды выпілі 270 бочак піва..."

...сённяшняй мір поставлен на грань крызіса, вызваннаго стареннем населення. Гэтым эканаміст Всемирного банка М.Бруно в докладе "Предотвратить кризис старения" предупреждает: "Увеличение продолжительности жизни и снижение рождаемости — положительные показатели нормального процесса развития — свидетельствуют также о быстром увеличении числа пожилых людей в отношении к общей численности населения". Если в 1990 году в мире насчитывалось более 500 миллионов человек — около 9 процентов населения земного шара — в возрасте 60 и более лет, то к 2030 году их численность утроится и составит 1 миллиард 400 миллионов.

Наша справка: по данным Госкомстата, на начало 1993 года в республике насчитывалось 2.551 тысяча пенсионеров, или 247 человек на каждые 1.000 человек населения. Граждане Беларуси старше трудоспособного возраста составляли 20,1 процента от общей численности населения.

...сёння можна смела і гучна сказаць на ўсю Беларусь: прэфесар, доктар геалагічна-мінералагічных навук Эрнст Аркадзевіч Ляўкоў сваёй кнігай "Маўклівыя сведкі мінуўшчыны" ўпісаў у гісторыю беларускага друку адну з самых яркіх і адметных сторакаў. У 1995 годзе гэтая кніга будзе перавыдадзена, бо з дня выхаду ў свет стала незвычайнай каштоўнасцю ў галіне гісторыі і будучыні беларускіх камяней і бібліяграфічнай рэдакцыі.

Аднак знакаміты вучоны Э.Ляўкоў вядомы не толькі адкрыццямі і ведамі па геалогіі і мінералогіі, але і даследаваннямі слова "гега". Пачуўшы яго аднойчы, ён зрабіў яго гістарычна-моўную рэканструкцыю. Аказалася, што беларускаму слову "гега" — 5 тысяч год. І яно абазначае "крэмень". Ад "гега" вядома нямецкае "hegen" — аберагаць, жамойцкае "jege" —

